

Wildsafari op de Veluwe

Nederlanders vinden alleen de waddeneilanden mooier dan de Veluwe. Prominent daarbinnen is Het Nationale Park De Hoge Veluwe. Meer dan tienduizend aaneengesloten voetbalvelden toegankelijk en afwisselend natuurschoon. Tel daar een rijk gevarieerd dierenleven bij op en je snapt waarom we de Kröller-Müllers die dit 'landschapsmuseum' begonnen, dankbaar mogen zijn.

Tekst: Ed Brouwer Foto's: Durk Geertsma en Hans Drijer

Thuisgekomen van Wildsafari moeten we desgevraagd bekenen dat we ze allemaal gemist hebben. Geen olifant gezien, geen neushoorn. Geen leeuw of luipaard. Geen buffel. Maar met boswachter Henk Ruseler achter het stuur van de landrover kriskrasten we dan ook niet drie uur lang door de Serengeti, de Masai Mara of het Kruger National Park, maar door Het Nationale Park De Hoge Veluwe. Niet dat het onder doet voor de wereldberoemde parken in Tanzania, Kenia en Zuid-Afrika. Het is dat het hier momenteel een graadje of dertig kouder is, maar door de weidsheid van de uitzichten en de afwisselendheid van het 5400 hectare grote landgoed vergt het niet veel fantasie om je ergens in Afrika

te wanen.

Door het grote zakeninstinct van Anton Müller waren hij en zijn echtgenote Helene Kröller financieel in staat geweest de ene na de andere hectare woeste grond op te kopen om er jachtgebied van te maken. De vermaarde architect Hendrik Berlage gaven zij opdracht een buitenverblijf te ontwerpen. Dat werd Jachthuis Sint Hubertus, de afgelopen jaren bijzonder zorgvuldig gerenoveerd. Het echtpaar heeft er een geweldige tijd gehad, op het laatste moment zij er permanent. Maar in de jaren dertig raakten zij in geldnood en werd het landgoed noodgedwongen verkocht aan de Nederlandse staat en ondergebracht in de Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe. Met als gevolg dat nu Jan en alleman er 365 dagen per jaar kan rondlopen en rondfietsen; 578.667 bezoekers waren er vorig jaar alleen al.

Je eigen fiets meebrengen is hier niet nodig - er zijn 1800 witte fietsen die je bij verschillende stallingen kunt meepakken en achterlaten. Hartstikke handig om een wandeling en een fietstocht (er ligt 43 kilometer fietspad) te combineren. Voor verdwaalvrees is geen grond; om de zoveel meter staan markeringen. Zolang bezoekers op de paden blijven, is Ruseler voor verstoring van wild niet zo bevreemd. Wat dat betreft behoort hij tot de rekkelijken onder de boswachters. Als het aan hem ligt, organiseert het park naast het jaarlijkse vroege vogelconcert ook bijvoorbeeld De Hoge Veluwe by light met mooi aangelichte bomen. En wat is er tegen overnachten door gasten in een paar safaritenten, net zoals in de Masai Mara, Serengeti of het Krugerpark? „Niks, toch?!“ Overigens, het woord 'safari' komt uit het Swahili en betekent 'lange reis'.

Uithoeken

Ruseler wil ons graag alle hoeken laten zien, en omwille van het tijdsbeslag en de grootte van het

park doet hij dat bij wijze van uitzondering per terreinwagen. Kriskras gaat het over hobbelige zandpaden, bos in, bos uit, dwars over de hei, scherend langs takken, hobbeldebobbel door kuilen en plassen. Onderweg gemaakte aantekeningen zijn hiërogliefen. Om de zoveel tijd gaat de rem erop voor enthousiaste uitleg over de flora en fauna. Dat alles hier natuurlijk bos is - de oudste delen zijn 400 jaar oud. Nooit is er iets aangeplant. Elke vijf jaar zagen voorkomt dichtgroeien van de prachtige zandvlaktes. Heel slim wordt daarbij ook een beetje de hulp ingeroepen van het publiek. Dat kan in de weekenden 10-11 en 17-18 december zelf kerstbomen komen omzagen en gratis meenemen.

De boswachter wijst links en rechts. Attendeert op de uitkijktap van het Kröller-Müller die na jaren nu weer open is en hoog boven de bomen uitzicht geeft tot aan Hilversum toe. Hij vertelt over de buizerd en de zeearend en de nachtzwaluw die hier zitten. De klapkster en de blauwe kiekendief. Alle reptielen van Nederland vind je hier - zoals adders, ringslangjes en gladde slangen - alleen niet de muurhagedis. Vossen zitten er - uiteraard - en dassen. De wolf, die komt ooit ook - Ruseler is er zeker van. Willen we wel geloven dat hier meer dan honderd verschillende broedvogels zitten? En 29 libellensoorten? Vijf soorten

vleermuizen. En rugstreeppadden. 's Zomers hoor je er wel duizend. Na 36 jaren Hoge Veluwe is zijn liefde voor het park en alles wat daar groeit en bloeit alleen maar groter geworden. Dat wordt nog wat als hij over een jaar of tien met pensioen gaat en zijn boswoning gaat verruilen voor een appartement aan de Rotterdamse Maas. Daar zal zijn nachtrust niet worden verstoord door een koppeltje lawaaiig wippende zwijnen.

Natuurbeleving

Wat hij zo prachtig vindt, is ook prachtig: de telkens veranderende natuurbeleving als je het park doorkruist. Doorkijkjes vanuit bospercelen, grote vlakten, spannende hoogteverschillen. „Het is hier één groot landschapsmuseum.“ De herfst is zijn favoriet, vooral het zachte licht rond de avondschemering. Let eens op die stilte! Hij wijst ook op wat we nu niet zien. De edelherten en de zwijnen die hier ooit voor de jacht zijn uitgezet. Net als de moeflons, Corsicaanse schapen met indrukwekkend gekrulde hoorns. Warempe! staan die laatste net voor de

safari voorbij is nabij het Bosje van Staf voor de verrekeijkertens. Twaalf hele moeflons. Hoog in de lucht een zwerm raven - ook iets wat je niet overal ziet.

Ruseler legt uit dat in dit jaargetijde veel dieren zo min mogelijk rondscharrelen. Ze hebben veel vet op de botten en elke stap kost meer energie dan het oplevert. Dat de berm van vrijwel alle paden door zwijnen is omgewoeld, is omdat het daar vochtiger is waardoor er tussen de wortels meer larfjes en insecten zitten. De zwijnen zoeken eiwitrijk voedsel omdat hun spijsvertering in de war raakt van het zuur van de vele eikels die ze vreten. Leuk weetje.

Nachtexcursie

Als we zwijnen willen zien, of edelherten, dan doen we er goed aan in warmere tijden terug te komen, tussen half maart en half oktober en dan bij voorkeur in de namiddag en 's avonds. Ruselers beste advies: maak 's zomers gebruik van de avondopenstelling tot tien uur van het park. Dan is het hier op z'n interessantst. Of: schoon... Nog een tip: ga een keer

mee op Nachtsafari. Misschien dat je het wild niet ziet, maar horen en ruiken doe je dat des te meer! Een beetje nep is dat hij vertelt dat op sommige plekken tijdens de bronsttijd voor edelherten lokvoer wordt gestrooid, alleen omdat dat mooie bronstplaatjes voor de fotografen oplevert. Aan de andere kant voorkom je er misschien mee dat fotojagers de beesten verstoren. De indrukwekkende stilte wordt zo nu en dan onderbroken door geweervuur. Nee, geen jagers, zegt Ruseler. Schietoefeningen op de aangrenzende terreinen van defensie. Niet dat hier niet wordt gejaagd, wel degelijk. Zonder ingrijpen zou de populatie herten, zwijnen en moeflons zo sterk toenemen, dat de verscheidenheid aan flora en fauna er onder zou lijden. Daarom wordt jaarlijks door eigen boswachters en gastjagers tegen betaling en langs de randen van de dag afgeschoten wat er aan aantallen bijkomt, opgeteld zo'n 350 beesten. Die eindigen vast in het museumrestaurant Monsieur Jacques waar voor 9,50 euro wildgoulash met rode kool en aardappelpuree wordt geserveerd, dampend. ■

Wat & Waar

Het Nationale Park De Hoge Veluwe ligt op 70 kilometer van Utrecht en heeft drie ingangen: Houtkampweg 9 Otterloo, Houtkampweg 13 Hoenderloo en Koningsweg 17 Schaarsbergen. Tot maart dagelijks open van 9.00 tot 18.00 uur, daarna ook 's avonds. Toegangsprijzen variëren; een dagkaart voor volwassenen kost 9,15 euro, met de auto het park op kost 6,50 euro. Voor het Kröller-Müller Museum en jachtslot Sint Hubertus moet extra worden betaald. Meer informatie op www.hogeveluwe.nl

'In de avond maak je de meeste kans om in het park wild te zien'

Wie edelherten wil zien, maakt daarop de meeste kans in de randen van de openingsuren van het park.

De eindeloze vlaktes en de stilte maken het park zo bijzonder.

Veel fantasie kost het niet om je hier in Afrika te wamen.

Aan het eind van onze Wildsafari zien we toch nog wild: moeflons.